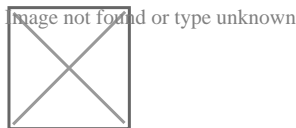

Η κολοσσιαία μορφωτική προσπάθεια των φωτιστών Κυρίλλου και Μεθοδίου (Αλεξάνδρα Π. Ντότσικα, Δρ. Ιστορίας της Φιλοσοφίας, Μεταδιδακτορική Ερευνήτρια Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ.)

[/ Πεμπτούσια](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση:<http://bitly.com/1iAn9XR>]

Εν τέλει, ο άγιος Κύριλλος, δημιούργησε αλφάβητο και διεμόρφωσε κατά τέτοιον τρόπο τη σλαβική γλώσσα, ώστε να δεχτεί μέσα της τον εννοιολογικό πλούτο της ελληνικής. Σχηματίστηκε έτσι ένας πλουσιότατος αριθμός λέξεων και εκφράσεων με σλαβικές και ελληνικές ρίζες και κατέστη δυνατό να μεταφερθεί στους Σλάβους ο κόσμος των λειτουργικών βυζαντινών κειμένων, των ευαγγελικών και αποστολικών περικοπών, τα κανονικά και νομικά κείμενα, οι πατερικές ομιλίες[7]. Η γλώσσα αυτή, η οποία ήταν οπωσδήποτε ζωντανή και ευέλικτη, αποκτούσε πλαστικότητα και κίνηση και εκείνο το βάθος που της εξασφάλιζε την αναγωγή της σε όργανο υψηλής έκφρασης. Επομένως, το έργο συνετέλεσε στη δημιουργία ενός αυτοτελούς σλαβικού πνευματικού πολιτισμού[8].

Ειδικότερα, τα είδη των κειμένων που μεταφράστηκαν από τους αγίους και το άμεσο επιτελείο τους (σλάβους και βυζαντινούς μαθητές) είναι εκκλησιαστικά (θρησκευτικά και λειτουργικά), κείμενα νομικού χαρακτήρος, γενικά ιστορικά και αγιογραφικά έργα, αλλά και πρωτότυπες δημιουργίες απευθείας στην εκκλησιαστική παλαιοσλαβική. Κάπως αργότερα μεταφράστηκαν έργα φυσιογνωστικού και γεωγραφικού περιεχομένου, καθώς και κείμενα λαϊκού χαρακτήρος, όπως οι απόκρυφες διηγήσεις.

Σε μια πρώτη φάση μεταφράστηκε από τον Κωνσταντίνο μια συλλογή

αποσπασμάτων από το Ευαγγέλιο προορισμένη για λειτουργική χρήση. Επιπλέον, είναι προς το παρόν αναγνωρισμένο ότι τα κείμενα που περιλαμβάνονται στην Glagolita Clozianus υπήρξαν μεταφράσεις του αγίου Κυρίλλου από τα ελληνικά. Το ιστορικό και ρητορικό-αγιογραφικό έργο του αγίου συνοψίζεται στην περιγραφή για την εύρεση και τα «Μεταφορά των λειψάνων του Αγίου Κλημέντα», έργο το οποίο αποτελεί μια νέα σύνθεση, του συνόλου του έργου και βρίσκεται στο μεταίχμιο της μεταφραστικής και της πρωτότυπης λογοτεχνίας[9].

Οι πληροφορίες των βιογράφων για την συγγραφική δραστηριότητα του Μεθοδίου είναι αρκετές και περισσότερο σαφείς σε σχέση με τις πληροφορίες που έχουμε στη διάθεσή μας για το έργο του Κυρίλλου[10]. Στο Βίο για παράδειγμα Κυρίλλου γίνεται αναφορά σε ομιλίες του προς τους Ιουδαίους, τις οποίες μετέφρασε (προφανώς στα σλαβικά) και κατηγοριοποίησε σε οχτώ βιβλία ο αδελφός του Μεθόδιος[11].

Ο άγιος Μεθόδιος σε συνεργασία με τον αδερφό του μετέφρασε το Ψαλτήριον, το Ευαγγέλιο, τον Απόστολο και τις κατ' επιλογήν εκκλησιαστικές ακολουθίες. Με την επιστροφή του από την Κωνσταντινούπολη περί το έτος 881μ.Χ. σε σύντομο χρονικό διάστημα μετέφρασε από την ελληνική στη σλαβική γλώσσα όλα τα βιβλία της Αγίας Γραφής, εκτός από τους Μακκαβαίους[12]. Ο άγιος Μεθόδιος μετέφρασε, επίσης, το «Περί του Νομοκάνονος του Πατριάρχη Ιωάννη Σχολαστικού εκ 50 κεφαλαίων», με σκοπό να τον χρησιμοποιήσει στην διοίκηση της Εκκλησίας της Μοραβίας (όπου είχε χειροτονηθεί επίσκοπος από τον πάπα Ιωάννη Η΄). Την μετάφρασή του ξεκίνησε τον Μάρτιο και τελείωσε σε διάστημα επτά μηνών, την παραμονή της εορτής του προστάτη του αγίου Δημητρίου. Κατά την ίδια περίοδο θα πρέπει να συνέθεσε και τον Κανόνα στον Άγιο Δημήτριο Θεσσαλονίκης, όπου αποτυπώνει την προσωπική του νοσταλγία για τη γενέτειρά του[13].

Επίσης, στον Μεθόδιο αποδίδεται η μετάφραση των Ομιλιών του Ιωάννου Χρυσοστόμου, του Μεγάλου Αθανασίου και του Επιφανίου, Επισκόπου Κύπρου. Σώζεται και μια εκτενής ομιλία του αγίου με τίτλο «Παραίνεση προς ηγεμόνα», την οποία κατά πάσα πιθανότητα έγραψε, προκειμένου να συμβουλέψει τον Σλάβο ηγεμόνα Rostislav να συμπεριφερθεί χριστιανικά προς τους υπηκόους του[14]. Επίσης, στον άγιο Μεθόδιο αποδίδεται και το έργο «Νόμος προς κρίση των ανθρώπων», όπως και ο βίος και η ακολουθία του αγίου Κυρίλλου λόγω της ελληνοπρεπούς δομής και σύνταξης και όπως προκύπτει από την λεπτομερή σύγκριση των δύο αυτών κειμένων[15].

Συνοψίζοντας το σπουδαιότατο έργο των δυο αγίων εντοπίζεται σε τρία βασικά σημεία. Ο αυτόκράτορας Μιχαήλ Γ΄ κατ' ουσία ανέθεσε στους δύο αγίους να

επισκεφθούν έναν λαό χωρίς γραφή και χωρίς πνευματική καλλιέργεια, για να:

1. του προσφέρουν αλφάβητο,
2. μεταφράσουν τα εκκλησιαστικά κείμενα στην γλώσσα του λαού αυτού,
3. να του διδάξουν την χριστιανική αλήθεια, να εμπνεύσουν δηλαδή στην χριστιανική πίστη.

[Συνεχίζεται]

7. Δ.Γόνης, «Ιεραποστολικοί αγώνες των Αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου. Αποτίμηση της προσφοράς τους», Βιβλιοθήκη Πορφυρογέννητος, Αποστολική Διακονία της Εκκλησίας της Ελλάδος, <http://www.apostoliki-diakonia.gr>, 2012.
8. Ο.π.
9. Α. Κ. Ηλιάδη, «Ιεραποστολή Κυρίλλου και Μεθοδίου», http://www.matia.gr/7/78/7806/7806_2_07.html.
10. Π. Κ. Χρήστου, Κύριλλος και Μεθόδιος. Οι Θεσσαλονικείς φωτισταί των Σλάβων, έκδ. Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 1992, σ. 109.
11. Βίος Κωνσταντίνου, κέφ. χ.
12. Βίος Μεθοδίου, κέφ. xv.
13. Π. Κ. Χρήστου, Κύριλλος και Μεθόδιος. Οι Θεσσαλονικείς φωτισταί των Σλάβων, έκδ. Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 1992, σ. 109.
14. Αντ.-Αιμ. Ταχιάου, Κύριλλος και Μεθόδιος, Θεσσαλονίκη 1992, σ. 155-163 και Ι. Αναστασίου, Βίος Κυρίλλου και Μεθοδίου, στα αντίστοιχα κεφάλαια που σημειώνονται κατά περίπτωση.
15. Κ. Νιχωρίτης, Οι άγιοι Κύριλλος και Μεθόδιος, ο πνευματικός βίος και ο πολιτισμός των Σλάβων, εκδ. Μπαρμπουνάκη, Θεσσαλονίκη 2013, σσ. 172. Ως πιθανός συγγραφέας παρουσιάζεται ο μαθητής των αγίων, άγιος Κλήμης Αχρίδος, παρότι για τη συγγραφή του Βίου Κυρίλλου η παρουσία του αγίου Μεθοδίου κρίνεται αναγκαία. Η κύρια αιτία που σήμερα πολλά έργα του αγίου Μεθοδίου αποδίδονται στο μαθητή του Κλήμη Αχρίδος είναι η πιστή αντιγραφή και μίμηση του συγγραφικού καλάμου του αγίου Μεθοδίου. Στην άποψη σύμφωνα με την οποία ο Μεθόδιος είναι ο πιθανότερος συγγραφέας συνηγορεί και το γεγονός ότι ο άγιος Κλήμης στις υμνολογικές του συγγραφές υπογράφει με ακροστιχίδα.